Spis treści

TOM I – GEOGRAFIA I HISTORIA

Marcin Wojciech Solarz
Wstęp 11

Marcin Wojciech Solarz, Marta Raczyńska-Kruk, Piotr Kołpak
Podziękowania 13

Marcin Wojciech Solarz
Płynna synteza 17

TROPY I KONTEKSTY

Marcin Wojciech Solarz, Marta Raczyńska-Kruk, Piotr Kołpak
Kamienie milowe w historii Głuchoniemców od XIV do XXI wieku 29

Marcin Wojciech Solarz
Od *Germaniae Polonicae* do *Poloniae Germanicae*. Czarne łabędzie,
szare nosorożce, byki z Pampeluny, smoczy królowie i Głuchoniemcy . . . 35

Marcin Wojciech Solarz, Marta Raczyńska-Kruk
Głuchoniemcy, Taubdeutsche, Walddeutsche – przyczynek
do biografii pojęcia 65

TERYTORIUM

Marcin Wojciech Solarz, Weronika Wnuk-Ciastek
Głuchoniemcy – granice i nazwa regionu 115

Rafał Kroczak, Tomasz Panecki
Charakterystyka geograficzna regionu osadniczego Głuchoniemców dawniej i dziś 171

Paweł Swoboda
Ślady niemieckiego osadnictwa w nazwach miejscowych 225

DZIEJE

Anna Just
Pochodzenie Głuchoniemców w świetle faktów i hipotez językowych . . . 361

Andrzej Marzec
Lokacje na prawie niemieckim jako czynnik modernizacyjny 389

Marcin A. Klemenski
Osadnictwo niemieckie na pograniczu polsko-ruskim w XIV i w pierwszej połowie XV wieku 417

Piotr Kołpak
Krajobraz kulturowy niemieckich wsi na Pogórzu Karpackim od XV do XVII wieku 461

Andrzej Karpiński
Wojny i klęski elementarne w XVI–XVIII wieku oraz ich wpływ na życie ludności zamieszkującej obszar między Dunajcem, Wisłą i Sanem 527

Radosław Poniat, Piotr Guzowski
Głuchoniemcy w świetle analizy demograficznej (XVII–XIX wiek) 573

Joanna Nikel
Walddeutsche w polityce narodowościowej nazistowskich Niemiec podczas drugiej wojny światowej 605

Katarzyna Wójcik
Głuchoniemcy/Walddeutsche w prasie i literaturze Generalnego Gubernatorstwa w latach 1939–1944 655

Marta Raczyńska-Kruk
Głuchoniemcy w polskim dyskursie naukowym i publicystycznym od XVIII wieku do końca okresu PRL 677

Joanna Pędzisz
Obraz Głuchoniemca w dyskursie internetowym 735

TOM II – JĘZYK I KULTURA

LUDZIE

Antoni Kroh
Głuchoniemcy – kilka uwag etnografa 13

Łukasz Karpecki, Marta Raczyńska-Kruk
Głuchoniemieckość jako źródło współczesnych tożsamości lokalnych. Studium etnograficzne 19

Mariusz Kowalski, Magdalena Skorupska, Małgorzata Wojtaszczyk
Geografia wyborcza skupisk głuchoniemieckich 107

SŁOWA

Halina Karaś, Renata Kucharzyk
Germanizmy w gwarach polskich na obszarze osadnictwa głuchoniemieckiego. 147

Anna Just
Antroponimy głuchoniemieckie – charakterystyka językoznawcza nazwisk o pochodzeniu niemieckim 217

Łukasz Karpecki
Nicolaus alias Michno czy *Nicolaus alias Klozek*? Antroponimia głuchoniemiecka w kontekście nazwisk o innej proweniencji niż niemiecka 255

Marcin Wojciech Solarz, Anna Just, Weronika Wnuk-Ciastek, Łukasz Karpecki, Andrzej Techmański, Anna Brodowicz-Mac, Martyna A. Zarzycka
Trwałość i zmienność świata głuchoniemieckiego w świetle antroponimów na przykładzie wybranych wsi głuchoniemieckich 303

RZECZY

Maria Działo-Nosal, Ewa Rossal
Tożsamość Głuchoniemców zaszyta w ubiorach? Wizerunki, opisy, kreacje 319

Marta Raczyńska-Kruk, Piotr Kołpak
„Bo twoja rzecz płótno robić". Obróbka lnu i wytwarzanie płócien w krajobrazach życia codziennego społeczności głuchoniemieckich 425

Halina Karaś, Renata Kucharzyk
Zapożyczenia niemieckie w słownictwie tkackim w gwarach na obszarze osadnictwa głuchoniemieckiego 457

Piotr Łopatkiewicz
Drewniana architektura kościelna późnego średniowiecza na obszarze objętym osadnictwem głuchoniemieckim: zagadnienia chronologiczne, warsztatowe i fundatorskie 477

KODA

Marcin Wojciech Solarz, Anna M. Solarz
Róża bez „dlaczego". Rzecz o tożsamości Głuchoniemców 511

Marcin Wojciech Solarz
Posłowie… czyli wstęp 571

Wykaz skrótów 573

Spis map i ilustracji 575

Biogramy autorów 585

Indeks osobowy 599

Indeks geograficzny 612

Table of Contents 623

Inhaltsverzeichnis 627

Table of Contents

VOLUME I – GEOGRAPHY AND HISTORY

Marcin Wojciech Solarz
Introduction 11

Marcin Wojciech Solarz, Marta Raczyńska-Kruk, Piotr Kołpak
Acknowledgements 13

Marcin Wojciech Solarz
A Seamless Synthesis 17

CLUES AND CONTEXTS

Marcin Wojciech Solarz, Marta Raczyńska-Kruk, Piotr Kołpak
The Milestones in the History of the Forest Germans from the 14th to the 21st Century 29

Marcin Wojciech Solarz
From *Germania Polonica* to *Polonia Germanica.* Black Swans, Grey Rhinoceros, Pamplona Bulls, Dragon Kings and the Forest Germans . . . 35

Marcin Wojciech Solarz, Marta Raczyńska-Kruk
The Forest Germans, Taubdeutsche, Walddeutsche – A Contribution to the Biography of the Concept 65

TERRITORY

Marcin Wojciech Solarz, Weronika Wnuk-Ciastek
Głuchoniemcy (Forest Germany) – The Borders of the Region and its Name 115

Rafał Kroczak, Tomasz Panecki
The Geographical Characteristics of the Settlement Region of the Forest Germans in the Past and Today 171

Paweł Swoboda
The Traces of German Settlement in Place Names 225

HISTORY

Anna Just
The Origin of the Forest Germans in the Light of Linguistic Facts and Hypotheses 361

Andrzej Marzec
Locations Under German Law as a Modernization Factor 389

Marcin A. Klemenski
The German Settlement on the Polish-Ruthenian Border in the 14th and the First Half of the 15th Century 417

Piotr Kołpak
The Cultural Landscape of German Villages in the Carpathian Foothills from the 15th to the 17th Century 461

Andrzej Karpiński
Wars and Natural Disasters in the 16th–18th Centuries and Their Impact on the Lives of the Population Inhabiting the Area Between the Dunajec, Vistula and San Rivers 527

Radosław Poniat, Piotr Guzowski
The Forest Germans in the Light of Demographic Analysis (17th–19th Century) 573

Joanna Nikel
Walddeutsche in the Nationality Policy of Nazi Germany During World War II 605

Katarzyna Wójcik
The Forest Germans/Walddeutsche in the Press and Literature of the General Government in 1939–1944. 655

Marta Raczyńska-Kruk
The Forest Germans in Polish Scientific and Journalistic Discourses from the 18th Century to the End of the Communist Era 677

Joanna Pędzisz
The Image of the Forest German in the Internet Discourse 735

VOLUME II – LANGUAGE AND CULTURE

PEOPLE

Antoni Kroh
The Forest Germans – A Few Remarks of an Ethnographer 13

Łukasz Karpecki, Marta Raczyńska-Kruk
The Forest Germanism as a Source of Contemporary Local Identities. An Ethnographic Study 19

Mariusz Kowalski, Magdalena Skorupska, Małgorzata Wojtaszczyk
The Electoral Geography of Forest German Concentrations 107

WORDS

Halina Karaś, Renata Kucharzyk
Polish Dialects in the Area of the Forest German Settlement. 147

Anna Just
The Forest German Anthroponyms – the Linguistic Characteristics of Surnames of German Origin 217

Łukasz Karpecki
Nicolaus aka Michno or Nicolaus aka Klozek? The Forest German Anthroponymy in the Context of Surnames of Other Provenance than German 255

Marcin Wojciech Solarz, Anna Just, Weronika Wnuk-Ciastek, Łukasz Karpecki, Andrzej Techmański, Anna Brodowicz-Mac, Martyna A. Zarzycka
The Persistence and Variability of the Forest German World in the Light of Anthroponyms on the Example of Selected Forest German Villages . . 303

ARTEFACTS

Maria Działo-Nosal, Ewa Rossal
Identity of the Forest Germans Sewn into Clothes? Images, Descriptions, Creations 319

Marta Raczyńska-Kruk, Piotr Kołpak
"It Is Your Duty to Make Linen". Linen Processing and Canvas Making in the Landscapes of Everyday Life of Forest German Communities 425

Halina Karaś, Renata Kucharzyk
German Borrowings in Weaving Vocabulary in the Dialects in the Area of the Forest German Settlement 457

Piotr Łopatkiewicz
Wooden Church Architecture of the Late Middle Ages in the Forest German Settlement Area 477

CODA

Marcin Wojciech Solarz, Anna M. Solarz
A Rose Without "Why". A Story of the Identity of the Forest Germans . . 511

Marcin Wojciech Solarz
Afterword... or an Introduction 571

List of Abbreviations 573

List of Maps and Figures 575

About the Authors 585

Index of Names 599

Index of Geographical Names 612

Inhaltsverzeichnis

BAND I – GEOGRAFIE UND GESCHICHTE

Marcin Wojciech Solarz
Vorwort 11

Marcin Wojciech Solarz, Marta Raczyńska-Kruk, Piotr Kołpak
Danksagung 13

Marcin Wojciech Solarz
Fließende Synthese 17

SPUREN UND KONTEXTE

Marcin Wojciech Solarz, Marta Raczyńska-Kruk, Piotr Kołpak
Meilensteine der Geschichte der Taubdeutschen/Walddeutschen vom 14. bis zum 21. Jahrhundert 29

Marcin Wojciech Solarz
Von der *Germaniae Polonicae* bis zur *Poloniae Germanicae*. Schwarze Schwäne, graue Nashörner, Stiere aus Pamplona, Drachenkönige und Taubdeutsche/Walddeutsche 35

Marcin Wojciech Solarz, Marta Raczyńska-Kruk
Głuchoniemcy, Taubdeutsche, Walddeutsche – ein Beitrag zur Begriffsbestimmung 65

TERRITORIUM

Marcin Wojciech Solarz, Weronika Wnuk-Ciastek
Głuchoniemcy (Taubdeutsches/Walddeutsches Land) – Grenzen und Name der Region 115

Rafał Kroczak, Tomasz Panecki
Geografische Beschaffenheit des Siedlungsgebiets der Taubdeutschen/Walddeutschen früher und heute 171

Paweł Swoboda
Spuren deutscher Besiedlung in Ortsnamen 225

GESCHICHTE

Anna Just
Die Herkunft der Taubdeutschen/Walddeutschen im Spiegel von Fakten und linguistischen Hypothesen 361

Andrzej Marzec
Neugründungen nach deutschem Recht als Modernisierungsfaktor 389

Marcin A. Klemenski
Die deutsche Besiedlung im polnisch-ruthenischen Grenzgebiet im 14. Jahrhundert und in der ersten Hälfte des 15. Jahrhunderts 417

Piotr Kołpak
Die Kulturlandschaft deutscher Dörfer im Karpatenvorland vom 15. bis zum 17. Jahrhundert 461

Andrzej Karpiński
Kriege und Naturkatastrophen im 16. bis 18. Jahrhundert und ihre Auswirkungen auf das Leben der Bevölkerung im Gebiet zwischen dem Dunajec, der Weichsel und dem San. 527

Radosław Poniat, Piotr Guzowski
Taubdeutsche/Walddeutsche im Spiegel einer demografischen Analyse (17.–19. Jahrhundert) 573

Joanna Nikel
Walddeutsche in der Nationalitätenpolitik des nationalsozialistischen Deutschlands während des Zweiten Weltkriegs 605

Katarzyna Wójcik
Głuchoniemcy/Walddeutsche in der Presse und Literatur des Generalgouvernements zwischen 1939 und 1944. 655

Marta Raczyńska-Kruk
Taubdeutsche/Walddeutsche im wissenschaftlichen und journalistischen Diskurs in Polen vom 18. Jahrhundert bis zum Ende der Volksrepublik Polen 677

Joanna Pędzisz
Das Bild eines Taubdeutschen/Walddeutschen im Internetdiskurs 735

BAND II – SPRACHE UND KULTUR

LEUTE

Antoni Kroh
Taubdeutsche/Walddeutsche – einige Bemerkungen eines Ethnographen . . 13

Łukasz Karpecki, Marta Raczyńska-Kruk
Taubdeutschtum/Walddeutschtum als Quelle gegenwärtiger lokaler Identitäten. Eine ethnographische Studie 19

Mariusz Kowalski, Magdalena Skorupska, Małgorzata Wojtaszczyk
Die Wahlgeografie taubdeutscher/walddeutscher Gemeinschaften 107

WÖRTER

Halina Karaś, Renata Kucharzyk
Polnische Mundarten im Siedlungsgebiet der Taubdeutschen/Walddeutschen 147

Anna Just
Taubdeutsche/Walddeutsche Anthroponyme – linguistische Merkmale der Nachnamen deutscher Herkunft 217

Łukasz Karpecki
Nicolaus alias Michno oder Nicolaus alias Klozek? Taubdeutsche/Walddeutsche Anthroponymie im Zusammenhang mit Nachnamen nichtdeutscher Provenienz 255

Marcin Wojciech Solarz, Anna Just, Weronika Wnuk-Ciastek, Łukasz Karpecki, Andrzej Techmański, Anna Brodowicz-Mac, Martyna A. Zarzycka
Beständigkeit und Veränderlichkeit der Welt der Taubdeutschen/Walddeutschen am Beispiel ausgewählter taubdeutscher/walddeutscher Dörfer 303

ARTEFAKTE

Maria Działo-Nosal, Ewa Rossal
Identität der Taubdeutschen/Walddeutschen in Kleidung eingewebt? Bilder, Beschreibungen, Kreationen 319

Marta Raczyńska-Kruk, Piotr Kołpak
„Denn es ist deine Sache, Leinen zu weben." Flachsverarbeitung und Herstellung von Leinen als Teil des Alltags taubdeutscher/walddeutscher Gemeinschaften 425

Halina Karaś, Renata Kucharzyk
Entlehnungen aus dem Deutschen im Webereiwortschatz der Dialekte im Siedlungsgebiet der Taubdeutschen/Walddeutschen 457

Piotr Łopatkiewicz
Sakrale Holzarchitektur des Spätmittelalters im Gebiet der taubdeutschen/walddeutschen Besiedlung 477

CODA

Marcin Wojciech Solarz, Anna M. Solarz
Rose ohne „warum". Zur Identität der Taubdeutschen/Walddeutschen . . 511

Marcin Wojciech Solarz
Nachwort… oder Vorwort 571

Abkürzungsverzeichnis 573

Karten- und Abbildungsverzeichnis 575

Autorenverzeichnis 585

Personenregister 599

Geografisches Register 612